

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 19 hallituksen esityksestä laiksi metsänparannuslain muuttamisesta

Eduskunta on 18 päivänä syyskuuta 1992 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 145.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulaisosastopäällikkö Sampsa Sivonen maa- ja metsätalousministeriöstä, tutkimusjohtaja Jari Parviainen Metsäntutkimuslaitokselta, osastopäällikkö Timo Nyrhinen Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, puheenjohtaja Pentti Näreaho Metsäalan Toimihenkilöliitosta, metsänparannuspäällikkö Juhani Kokkonen Metsäkeskus Tapiosta ja apulaisjohtaja Kåre Pihlström Skogscentralen Skogskulturista. Lisäksi Maa-seututyöväen Liitto on antanut kirjallisen asian-tuntijalausannon.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksen tarkoituksena on uudistaa metsänparannustöiden rahoitusjärjestelmä ja yksinkertaistaa metsänparannustoimintaa koskevia säännöksiä.

Lain tavoitteeksi asetetaan yksityismetsien hoidon ja kunnossapidon edistäminen. Työläjien nimikkeitä tarkistetaan muuttamalla metsänlannoitus metsänterveyslannoitukseksi, metsäojitus kunnostusojitukseksi ja pystypuiden karsinta nuoren metsän kunnostukseksi. Samalla tarkistetaan työläjien sisältöä ja rajausta.

Metsänparannustöihin ehdotetaan myönnettäväksi pääasiassa valtion tukea. Valtion tuen enimmäismääräksi ehdotetaan 75 prosenttia toteuttamiskustannuksista ja se olisi saman rahoitusvyöhykkeen sisällä kaikissa työläjeissa prosentuaalisesti samansuuruinen. Työllisyystyötä, kulutusta sekä luonnontuhon kohteeksi joutuneiden hankkeiden uusimista koskeneista erillisistä rahoitusehdoista ehdotetaan luovuttavaksi.

Metsänparannuslainaa voitaisiin myöntää vain yhteishankkeena toteutettavan ojituksen ja metsätien tekemisen toteuttamiskustannuksiin ja

tällöinkin vain valtion tuen vaihtoehtona. Hankkeiden ennakkorahoituksesta ehdotetaan luovuttavaksi.

Valtioneuvostolle ehdotetaan annettavaksi valtuus päättää lainojen vapaaehtoiseen takaisinmaksuun liittyvien lainapääoman alennusten perusteista.

Lisäksi ehdotetaan eräitä ministeriölle kuuluvia yksittäisiä hankkeita koskevia päätöksiä siirrettäväksi metsälautakuntien tehtäväksi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1993 talousarvioesitykseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta korostaa maamme metsävarojen merkitystä kansantaloudellemme. Samalla valiokunta yhtyy hallituksen esityksessä esitettyyn huoleen siitä, että metsävarojemme alhainen hyödyntämisaste uhkaa metsiemme elinvoimaisuutta ja siten kestäväää metsätaloutta. Esityksessä todetun mukaisesti valiokunta pitää myös tärkeänä, että metsätalouden lähivuosien keskeiseksi tavoitteeksi on asetettava metsävarojen käytön lisääminen. Etenkin harvennushakkuissa kertyvän pienpuun menekkiä tulee voida lisätä. Hallituksen esityksessä onkin todettu, että nuorien, kasvuisten ja ensiharvennusta vaativien metsien hoito laiminlyödään korkeiden korjuukustannusten ja puun menekkevaikeuksien vuoksi. Valiokunta pitääkin tarpeellisena esityksessä ehdotettua lainmuutosta, jolla nuoren metsän kunnostus saatetaan metsänparannusvaroin tuettavaksi työläjiksi. Muutoksella on tarkoitus edistää metsien rappeutumista ehkäisevien hoito- ja hakkuutoimenpiteiden toteuttamista sekä energiakäyttöön soveltuvan raaka-aineen talteenottamista.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi eräitä muita muutoksia metsänparannustyöläjeja koskeviin

säännöksiin. Valiokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että ojituksen painopistettä ollaan siirtämässä uudisojituksesta kunnostusojitukseen. Samalla valiokunta korostaa sitä, että kaikissa metsänparannustoimenpiteissä on luonnon- ja ympäristönsuojelunäkökohtiin kiinnitettävä erityistä huomiota.

Valiokunta edellyttääkin, että metsänparannuslain mukaisten metsänparannustöiden toteuttamisen tulee olla myös ympäristönsuojelluksista näkökohdista katsoen hyväksyttävää.

Esityksessä on metsänparannustöiden rahoitusta esitetty uudistettavaksi siten, että rahoituksen pääasialliseksi rahoitusmuodoksi tulee valtiontuki. Samalla yksittäisten hankkeiden lainarahoituksesta ehdotetaan luovuttavaksi, jolloin valtion kokonaisrahoitus pienenee. Tarkoituksena on, että valtiontuen osuus kokonaisrahoituksesta vastaisi likimain viime vuosien avustusrahoituksen osuutta. Esityksen mukaan metsänparannustöiden kokonaisvolyyymi ei valtion rahoitusosuuden pienentymisestä huolimatta saisi laskea eikä töiden alueellinen ja työllistävä vaikutus heikentyä. Tässä yhteydessä valiokunta korostaa metsänparannustöiden erityisiä alue- ja työllisyyspoliittisia vaikutuksia vallitsevassa vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Samalla valiokunta painottaa uudelleen metsätalouden kansantaloudellista merkitystä ja korostaa pitkäjänteisen metsäpolitiikan tärkeyttä. Valiokunta esittääkin, että hallitus ryhtyy kiireellisesti toimiin uuden pitkäjänteisen metsätalouspoliittisen ohjelman luomiseksi maahamme.

Valiokunta on hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 1993 antamassaan lausunnossa, käsitellessään esitettyjä metsänparannusvarojen supistuksia, viitannut valtiosihteeri Timo Relanderin raporttiin työttömyydestä ja työllistamisestä (14.9.1992) sisältyviin metsätaloutta koskeviin toimenpide-ehdotuksiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että raportissa ehdotettujen metsätaloutta koskevien toimenpiteiden toteuttamiseen ryhdytään välittömästi.

Lakiehdotuksen 11 §:ssä on säännöksiä val-

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1992

tion tuen määräytymisen perusteista ja metsänparannusvyöhykkeistä. Vyöhykkeistä ja niillä sovellettavista tukiprosenteista säädettäisiin asetuksella. Valiokunnalle on jaettu asetusluonnos, josta ilmenee, miten kunnat on tarkoitettu sijoittamaan eri vyöhykkeisiin. Valiokunnan hankkimasta selvityksestä on kuitenkin käynyt ilmi, että eräät kunnat, kuten Keski-Pohjanmaan metsälautakunnan alueeseen kuuluvat kunnat, ovat metsätaloudellisilta olosuhteiltaan sellaisia, että valiokunta pitää tarpeellisenä selvittää, tulisiko niiden asemaa muuttaa lopullisessa vyöhykejaossa.

Valiokunta edellyttääkin, että jaettaessa metsänparannuslain 11 §:n nojalla maamme kuntia valtion tuen määräämistä varten vyöhykkeisiin, hallitus huolehtii siitä, että vyöhykejaossa kuntien metsätaloudelliset olosuhteet otetaan huomioon.

Valiokunta pitää tarpeellisenä lakiehdotuksen 17 §:n 4 momenttiin otettua säännöstä valtioneuvostolle annettavasta valtuutuksesta, jolla valiokunnan aikaisemmin esittämän lausuman mukaisesti pyritään alentamaan pitkällä maksuajoilla myönnettyistä valtionlainoista koituvia perimiskustannuksia ja muita kustannuksia.

Valiokunta pitää sinänsä oikeana hallituksen esityksestä ilmenevää suuntausta yksinkertaistaa metsänparannustoiminnan hallintoa ja suunnittelutoimintaa. Samalla valiokunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, ettei suunnittelutoiminnan vähentäminen saa johtaa sellaiseen tilanteeseen, jossa puuttuvien suunnitelmien vuoksi joudutaan luopumaan tarvittavista metsänparannustoimenpiteistä.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä valiokunnan edellä esittämin huomauksin.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja S-L. Anttila, varapuheenjohtaja Iivari, jäsenet Kalli, Kohijo-

ki, Koski, Lahikainen, Ollila (osittain), Polvinen, Pulliainen, Rajamäki, Riihijärvi, Saapunki, Saario ja Westerlund sekä varajäsen Laakkonen.

Vastalause

Hallitus on esityksessään laiksi metsänparannuslain muuttamisesta ehdottanut mm., että uudistettaessa metsänparannustöiden rahoitusta luovuttaisiin kokonaan metsänparannuslainoista muiden kuin yhteishankkeiden osalta. Entinen avustusmuoto, jonka suuruus oli 80 prosenttia hankkeen toteuttamiskustannuksista, on tarkoitus korvata hieman laajemmalla tuella suuruudeltaan enimmillään 75 prosenttia.

Valiokunta on mietinnössään päätenyt tukemaan hallituksen esitystä myös em. lainojen lopettamisen osalta. Perusteluna mainitaan, että metsänparannustöiden kokonaisvolyyymi ei laskeisi tuen kokonaismäärän alenemisesta huolimatta. Perustelu on ontuva.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1992

Heikki Riihijärvi

Katson, että metsänparannustyöt ovat kansantaloudellisesti kannattavimpia hankkeita, sillä niillä lisätään kansallisomaisuutemme arvoa tulevina vuosikymmeninä. Tämän takia kaikki säästötoimet ko. tarkoitukseen heikentävät asemiamme kilpailussa tulevaisuudessa. Lisäksi metsänparannustyöt työllistävät haja-asutusalueilla runsaasti paikallista väestöä ja luovat siten elinmahdollisuuksia maaseudulle.

Edellä mainitulla perusteella ehdotan,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

